

Dags att mäta radon!

Det här brevet går ut till privatpersoner som bor inom ett högriskområde för markradon i områden kring Vä och Öllsjö, Skepparslöv, Ovesholm, Tings Nöbbelöv, Örmatofta, delar av Träne i Kristianstads kommun. Vi skickar brevet även som allmän information till boende i områden kring (ej högriskområde): Bjärnhult, Djurröd, Horsaröd, Venestad.

Högriskområde för radon innebär att det finns en förhöjd risk att radonhalten inne i bostaden överskrider gällande riktvärden. Detta innebär inte att radonhalten alltid överskrider riktvärdet men om du inte redan har gjort en radonmätning i din bostad kan det vara bra att mäta nu. Radonmätningar ska pågå under 2-3 månaders tid och utföras någon gång under uppvärmningssäsongen, oktober till april. **Det är frivilligt att mäta radonhalten och genomföra eventuella åtgärder (vi samlar inte in resultaten från mätningarna).** Det är upp till bostadsägaren att bestämma om man vill göra en mätning och vidta eventuella åtgärder. Brevet ska endast betraktas som en information och påminnelse.

Vad är radon?

Radon är en osynlig och doftlös gas som bildas när det radioaktiva grundämnet radium sönderfaller. Vid sönderfallet sänder radondöttrar ut strålning som kan skada våra celler i luftvägar och lungor. När vi andas in kan radondöttrarna fastna i våra luftvägar. Radon finns naturligt i luften, marken och vattnet. När radonhalten i ett hus är höga kan det vara skadligt för hälsan. I Sverige drabbas cirka 500 personer per år av lungcancer på grund av radon i bostaden. De som röker, eller har rökt, är extra utsatta. Efter tobaksrökning är radon den vanligaste orsaken till lungcancer.

Radon finns i marken, luften och vattnet. Radon i bostäder kan komma från tre källor:

- Marken under och runt om huset.
- Blåbetong i byggnadsmaterialet (blåbetong användes från 1929 till 1975).
- Vatten från bergborrade brunnar eller kalkkällor.

Hur vet jag om det finns höga radonhalter i mitt hus?

Att mäta är det enda sättet att ta reda på om det finns höga radonhalter i ett hus. Radonhalten mäts i Becquerel per kubikmeter inomhusluft (Bq/m^3). Riktvärdet för radon i inomhusluften är $200 \text{ Bq}/\text{m}^3$.

Hur mäter jag radon?

Den vanligaste metoden för att mäta radon inomhus är att använda spårfilmsdosor. En sådan mätning är lätt att göra och går att beställa via mätlaboratorium eller saneringsföretag. Du får tydliga skriftliga instruktioner från företaget tillsammans med spårfilmsdosorna. I bostaden ska du mäta i minst två rum (ofta i sovrum och vardagsrum) och på varje våningsplan. Mät inte i kök eller badrum. Använd huset som vanligt under mätperioden för att få ett tillförlitligt resultat. När mätperioden är över ska du skicka tillbaka dosorna till laboratoriet tillsammans med ett medföljande protokoll. Resultatet kommer med posten inom ett par veckor.

Vad gör jag om radonhalten är förhöjd?

Om mätresultatet visar att radonhalten är högre än 200 Bq/m³ i inomhusluften bör du vidta lämpliga åtgärder för att sänka halten.

Kommer radonet från byggnadsmaterialet går det i många fall att sänka nivån av radon i inomhusluften genom att öka luftomsättningen, ofta genom att förbättra byggnadens ventilation. Om man har väggar med blåbetong går det att tätas med radontapet eller puts. Vid renovering kan du passa på att samtidigt ta in ett företag som byter ut byggmaterial i väggar som inte är bärande. Om radonet kommer från marken, som kan vara en risk för dig som får det här utskicket, så är det möjligt att tätas sprickor och andra otätheter i husets grundkonstruktion. Räcker inte det kan du skapa ett undertryck under huset så att markluften inte sugas in, t.ex. med hjälp av radonsug. Kombinera eventuellt med att förbättra byggnadens ventilation. Det är även risk för att radon kan komma från ditt hushållsvatten. I de flesta fall räcker det med att installera en radonavskiljare. Genom att lufta vattnet kraftigt med en radonavskiljare försvinner en stor del av radonet. Ta gärna hjälp av ett radonsaneringsföretag.

Det går inte att söka radonbidrag för sanering hos Boverket under 2023.

Vem ska jag vända mig till?

Radonmätning: Mätfirmor och laboratorier som är ackrediterade uppfyller svenska och internationella krav för mät verksamheten. Vill du ta hjälp av ett ackrediterat mätföretag finns de listade av SWEDAC på deras webbsida: www.swedac.se

Radonsanering: Hos Svensk Radonförening finns en förteckning över de företag som har minst en anställd som har gått radonkurs: www.svenskradonforening.se

Besök Kristianstads kommuns hemsida för mer information om radon:
www.kristianstad.se eller kontakta Medborgarcenter via telefon: 044 - 13 50 00

Behandling av personuppgifter enligt dataskyddsförordningen
Läs mer om hur vi hanterar dina personuppgifter på
www.kristianstad.se/personuppgifter